

Imetyksen edistämisen kansallisen työryhmän ehdotukset hallitusohjelmakirjauksiksi 2027

Ehdotettu hallitusohjelmakirjaus:

Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle perustetaan vauvamyönteisyysohjelman kansallisesta koordinaatiosta ja varhaisravitsemuksen toteutumisen tilastoinnista vastaava yksikkö.

Perustelut:

Kansalliseen ja EU:n lapsistrategiaan ja YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen nojaava perhepolitiikka edellyttää sitoutumista imetyksen edistämiseen WHO:n ja Unicefin vauvamyönteisyysohjelman mukaisesti. Vuonna 2025 Suomi on muiden WHO:n Euroopan alueen jäsenmaiden kanssa allekirjoittanut strategian lasten ja nuorten terveyden ja hyvinvoinnin parantamiseksi. Osana strategiaa jäsenmaissa tulee ottaa käyttöön vauvamyönteisyysohjelman mukaiset imetysstandardit.

WHO:n ja Unicefin vauvamyönteisyysohjelma on näyttöön perustuva, kansainvälinen laatujärjestelmä, joka ohjaa synnytyssairaaloita, neuvoloita ja vastasyntyneiden teho-osastoja tarjoamaan yksilöllistä, perheiden toiveita kuuntelevaa ohjausta ja tukea. Vauvamyönteisyysohjelman lähtökohtana on imetyksen tukeminen, edistäminen ja suojeleminen. Ohjelman mukaisilla hoitokäytännöillä tuetaan vauvan optimaalista ravitsemusta, varhaista vuorovaikutusta, vanhemmuutta ja perheen jaksamista. Ohjelman käyttöönotto terveydenhuollossa lisää perheiden tyytyväisyyttä ohjaukseen ja vähentää perheiden eriarvoisuutta terveydenhuollon palveluissa ja terveyserojen näkökulmasta.

Suomessa valtaosa lasta odottavista perheistä suunnittelee imettävänsä suositusten mukaisesti. Moni perhe kuitenkin kokee jäävänsä ilman terveydenhuollon tarjoamaa riittävää ja asianmukaista tukea ja ohjausta imetykseen, mikä näkyy myös siinä, että täysimetyksen toteutuminen jää kauas tavoitteista. Tällä on merkittäviä kansanterveydellisiä ja -taloudellisia vaikutuksia. Imetyksen hyödyt ja vaikutukset lapsen sekä vanhemman terveydelle ovat kiistattomia ja laajasti tutkittuja. Vauvamyönteisyysohjelmalla vastataan esimerkiksi väestön ylipainon, tyypin 2 diabeteksen ja rintasyövän ennaltaehkäisyyn sekä vanhemmuuden ja varhaisen vuorovaikutuksen ongelmiin ja sitä kautta syrjäytymisen ehkäisyyn.

Suomesta puuttuu tällä hetkellä WHO:n edellyttämä kansallinen tuki vauvamyönteisyysohjelmalle. Ohjelman toteuttaminen edellyttää kansallista koordinaatiota, joka varmistaa palvelujen yhdenmukaisuutta ja laatua eri hyvinvointialueilla. Suomi ei täytä myöskään raportointivelvoitetta WHO:lle imetyksen toteutumisesta, sillä varhaisravitsemuksen tilastoinnin keräämisestä on luovuttu. Ilman ajantasaista ja systemaattisesti kerättyä tilastotietoa imetyksen toteutumisen seuranta, vertailu ja kehittäminen kansallisella tasolla jää toteutumatta. Imetyksen terveys- ja taloushyötyjen saavuttamiseksi tarvitsemme vahvaa sitoutumista vauva- ja perhemyönteisyyden edistämiseen päätöksenteossa ja kansallisessa toiminnassa.

Me allekirjoittaneet esitämme, että hallitusohjelmaan kirjataan suunnitelma vauvamyönteisyysohjelman kansallisesta koordinaatiosta ja varhaisravitsemuksen toteutumisen tilastoinnista vastaavan yksikön perustamisesta Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle vauvojen optimaalisen ravitsemuksen, varhaisen vuorovaikutuksen ja vanhemmuuden edistämiseksi, suojelemiseksi ja turvaamiseksi.

Jenni Rainio, puheenjohtaja
Elina Rinne, hallituksen jäsen
Kirsi Otronen, hallituksen jäsen
Nina Kivilaakso, hallituksen jäsen
Suomen vauvamyönteisyyskouluttajat ry

Heidi Kervinen, toiminnanjohtaja
Niina Pöyhönen, asiantuntija
Imetyksen tuki ry

Kirsi Grym, puheenjohtaja
Suomen Terveystenhoitajaliitto STHL ry

Päivi Oinonen, puheenjohtaja
Jenni Uschanoff, hallituksen jäsen
Suomen Kätilöliitto ry

Marja Kaunonen, professori emerita
Tampereen yliopisto

Jaana Lojander, tutkija
Turun yliopisto